

невпевненість у собі, у своїх силах, незацікавленість. Це також може впливати і на настрій студентів, і на їх самопочуття; може заважати їм реалізувати свої творчі здібності, оволодівати професійними навичками (тим більше, що це стосується майбутніх практичних психологів).

Ми бачимо, що студентам-першокурснику необхідна допомога в адаптивний період. Для цього психологу ВНЗ бажано закріпити позитивну Я-концепцію студента; поглибити усвідомлення себе, своїх бажань, своїх намірів; навчити методам адекватної поведінки у різних життєвих ситуаціях; навчити комунікативним навичкам. Крім того, необхідно спрямувати і організувати навчальну діяльність першокурсників, навчити їх успішно засвоювати інформацію, набувати уміння і навички майбутньої професіональної діяльності.

### Література

1. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я / Навчальний посібник: М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк, А.Ф. Косенко, Т.Г. Кочергіна. Загальна редакція М.С. Кольчука. – Київ, 2000.
2. Руководство практического психолога: психологическое здоровье детей и подростков в контексте психологических служб/ под. ред.И.В. Дубровиной – Москва, 1995.

## ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЮНАКІВ СХИЛЬНИХ ДО СУЇЦИДУ

Доп. - Масалітова А.О., СумДПУ ім. А.С.Макаренка  
Наук. кер. – викл. Ричкіна Л.В.

Однією з найважливіших проблем сучасності є проблема самогубства, яка представляє найбільш яскравий та відкритий прояв саморуйнівної поведінки людини. Сьогодні Україна увійшла до групи країн з високим рівнем суїциdalної активності, тому всій громадськості зрозуміло, що потрібні практичні психологи, психологічні служби компетентні у

даному питанні, які глибоко розуміють зміст проблеми суїциду, причини виникнення та шляхи корекції, і, що особливо важливо, вміють проводити діагностування, щоб попередити трагедію.

Суїцид - навмисне самоушкодження під дією гострих психотравмуючих ситуацій, коли власне життя втрачає для людини сенс [2]. Причини суїциdalної поведінки можна шукати в біологічних, генетичних, психологічних і соціальних сферах життя людини. Наявність психотравмуючої ситуації - недостатня умова для прояву суїциdalної поведінки, другою складовою є особистісні особливості людини.

Проблема суїциду привертала увагу багатьох психологів, таких як З.Фрейд, Дюркгейм, В. Б. Миневич, В.О.Тихоненка, Моховіков А.Н. та ін.

Метою нашого дослідження є теоретичний та соціально-психологічний аналіз проблеми суїциду, практичне вивчення психологічних особливостей юнаків схильних до суїциду. З цією метою були використані такі методики: „Опитувальник суїциdalної поведінки” (Т.В. Вашека) [1]; Методика діагностики рівня суб’єктивного відчуття самотності Д.Рассела та М.Фергюсона; Багатофакторний особистостний опитувальник FPI; методика багатофакторного дослідження особистості Р.Кетелла.

У дослідженні брали участь студенти І курсу природничого факультету Сум.ДПУ ім. А.С.Макаренка у кількості 28 чоловік, з яких 20 дівчаток і 3 хлопчики.

Аналізуючи отримані результати можна зробити висновки, що схильні до суїциду юнаки характеризуються некомуникативністю, замкненістю і в той же час вони більш відкриті. Вони не спілкуються, але бажають спілкуватися. Почуття самотності відчувається у 52,5 % опитуваних схильних до суїциду, а це вдвічі більше, ніж у не схильних до суїциду юнаків (25%). Їх підвищена відкритість, конформізм та дипломатичність при правильному ставленню оточуючих може допомогти уникнути трагедії, при негативному ставленні - може ще більше погіршити ситуацію. Також є декілька

психологічних особливостей, які можуть сигналізувати про наявність суїциальних тенденцій. Такі як: часта зміна інтересів, схильність до лабільності настрою, розратованість, швидка втомлюваність, іпохондрія. Вони більш підозрілі і вважають, що обговорення їх проблем немає сенсу, так як , на їх думку, ніхто їх не розуміє і не зможе допомогти. Крім того вони більш домінантні ніж інші, експресивні, менш врівноважені, дратівливі, їх агресивність, як спонтанна так і реактивна виражена більш, ніж у юнаків не схильних до суїциду.

У своїй роботі ми проаналізували особистісні фактори юнаків схильних до суїциду. Завданням психолога є діагностика та профілактика суїцидальності. За допомогою методик, які ми використали, можливо виділити групу ризику та розпочати корекцію виявлених відхилень.

#### Література:

1.     Вашека Т.В. Профілактика самогубства серед підлітків: методика для вимірювання суїцидальної поведінки. // Практична психологія та соціальна робота; - 2005. - №4. – с. 53-57.
2.     Моховиков А.Н. Телефонное консультирование. - М.: Смысл, 2001. - 494с.

## ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ В НАТОВПІ

Доп. - Філоненко С., СумДУ

Наук. кер - канд.психол.наук, доц. Кузікова С.Б

Дотепер залишається важливим та цікавим питання про зміну поведінки людини в натовпі і про особливості поведінки натовпу.

Проаналізуємо індивідуально-психологічні особливості людини в натовпі:

• Дякуючи чисельності, усвідомленість нездоланної сили дозволяє індивіду піддатися таким інстинктам, котрим він